

Research Paper

Feasibility of Realizing the Elderly-Friendly Neighborhood Approach (Case Study: Bāgherābād Neighborhood of the City of Rasht)

Sāber Mohammadpour ^{*1}, Ārmān Hamidi ², Ārefeh Yektā Lashkariyāni³, Nedā Morteżāpour
Hendeh Khāleh⁴

1. Associate Professor, Department of urban planning, University of Guilan, Rasht, Iran.

2. PhD student of Urban planning, Department of urban planning, University of Guilan, Rasht, Iran.

3. MA in Urban Planning, Department of urban planning, Faculty of Architecture and Art, University of Guilan, Rasht, Iran.

4. MA in Architectural Engineering, Ahrar Institute of Technology and Higher Education, Rasht, Iran.

 DOI: 10.22124/gscaj.2025.26209.1279

Received: 2023/12/09

Accepted: 2024/06/06

Abstract

Population aging and its associated social and economic challenges have compelled countries worldwide to explore various solutions to address the aging population issues. Elderly-friendly cities and communities have emerged as a significant policy framework, promoting participatory governance tailored to the needs of older adults. This study aimed to evaluate the indicators of elderly-friendly cities and propose principles for developing such a community in the Baqerabad neighborhood. The research is descriptive-quantitative and applied in nature. Data collection involved 390 questionnaires completed by elderly residents of Baqerabad in Rasht. The collected data were analyzed using binomial tests, Pearson correlation, and regression analysis in SPSS software. The questionnaire analysis revealed that the elderly participation indicator ranked the lowest among all other indicators. Also, urban planning and management have neglected the transportation index. Therefore, prioritizing the improvement of elderly participation and social engagement and addressing the transportation system are key priorities for realizing the elderly-friendly neighborhood approach in Baqerabad.

Keywords: Elderly Friendly Neighborhood, Elderly Participation, Bāgherābād Neighborhood, The City of Rasht.

Highlight

- The elderly participation indicator ranked the lowest among all other indicators.
- Prioritizing the improvement of elderly participation and social engagement and addressing the transportation system are key priorities for realizing the elderly-friendly neighborhood approach in Baqerabad.

Extended Abstract

Introduction

The Age-Friendly Neighborhood approach is one of the strategies in urban management that has proposed as a priority in urban planning, due to the rapid growth of the elderly population in modern societies. This approach aims to create suitable and safe living environments for elderly and facilitate their access to social and healthcare services. The key aspects of this approach include addressing the physical and psychological needs of the elderly, providing appropriate medical services, creating green spaces and recreational activities for them, raising community awareness, and fostering social connections across generations. By implementing this strategy, urban neighborhoods can transform into livable spaces for the elderly, enabling them to maintain dignity and independence while leading healthy and creative lives.

Methodology

This study was descriptive-quantitative; it was applied in terms of its objective. In this research, information has been collected through surveys and documents. In order to evaluate the implementation of the elderly-friendly neighborhood approach in Bāgherābād neighborhood of Rasht, from the perspective of the elderly, a questionnaire with a 5-point Likert scale was used. Questionnaire questions are designed in 5 sections: public

*. Corresponding Author: s.mohammadpour@guilan.ac.ir

space, transportation, security, safety and ease of transportation and social participation. The data collected from the questionnaires were quantitatively entered into SPSS software. The reliability of the questionnaire was calculated through Cronbach's alpha coefficient ($\alpha=0.77$), which indicated good internal consistency. Then, the findings were analyzed using binomial tests, Pearson correlation, and regression analysis. To evaluate the realization of the elderly-friendly neighborhood approach, the views and opinions of the elderly residents of Bāgherābād neighborhood have been used. The statistical population included the elderly living in Bāgherābād neighborhood of Rasht city from among them 384 individuals were selected as research sample through Cochran's formula. They were selected for the study population due to their extensive knowledge and awareness of local challenges, actions, shortcomings, and other issues in their neighborhood.

Results and discussion

By examining the status of the selected indicators in the elderly-friendly neighborhood approach (public spaces, transportation, security, safety and accessibility, and elderly participation), the results indicated that all the indicators fall below the mean (3). The mean values are as follows: 'public spaces' (2.44), 'transportation' (2.02), 'security' (2.56), 'safety and accessibility' (2.36), and 'elderly participation' (1.87). Additionally, based on the mean scores of the questionnaire items, the item "feeling secure at home" achieved the highest mean of 4.00, followed by "access to mosques and religious sites" with a mean of 3.10. Also, the item "the presence of the elderly in the policy-making processes in the public and voluntary sectors" recorded the lowest mean of 1.37 among all questionnaire items. Furthermore, according to the results of the binomial test, respondents expressed dissatisfaction with urban planning and management policies aimed at achieving an elderly-friendly neighborhood across all five indicators: public spaces, transportation, security, safety and accessibility, and elderly participation. The lowest satisfaction level was observed in the elderly participation indicator, with a satisfaction rate of only 3%. This showed the very low satisfaction of elderly residents regarding their involvement in this aspect. In the public spaces indicator, 26% of citizens expressed satisfaction. For the transportation indicator, the satisfaction rate was 19%. In the security indicator, 35% of respondents were satisfied with the neighborhood's security. Meanwhile, for the safety and accessibility indicator, only 17% of the population reported satisfaction.

The results of the Pearson correlation test indicated that there is a correlation among the measured indicators, with a relatively strong relationship observed. The security and transportation indicators demonstrated the highest correlation, with a coefficient of 0.538, indicating a strong relationship between these two indicators. Then, simultaneous regression analysis was employed to study the relationship between the elderly participation indicator and the other research indicators. In this analysis, elderly participation, due to its significant role as a key factor in achieving an elderly-friendly neighborhood, was used as the dependent variable. The analysis explored the influence of other indicators on elderly participation. Among the indicators examined, safety and accessibility showed the strongest impact, with a beta coefficient of 0.245, highlighting its prominent role in predicting elderly participation within the studied area.

Conclusion

Based on the findings, the Bāgherābād neighborhood does not meet the criteria for being an elderly-friendly neighborhood, and specific measures for the elderly have not been implemented. The mean of the indicators reveals that the neighborhood is generally in an unfavorable condition. Among the five selected indicators, elderly participation has the weakest status, while safety has the best, though it remains low. Elderly residents reported feeling secure in their homes but expressed lower levels of security in public spaces and pathways. Accessibility to mosques and religious sites garnered the highest satisfaction levels, whereas two indicators related to participation scored the lowest mean. The results of the binomial test showed that 97% of the elderly are dissatisfied with the state of participation. Additionally, correlation analysis indicated a strong relationship between safety and public transportation. Therefore, urban management can improve neighborhood security by enhancing the quality of public transportation. Finally, regression analysis results suggested that variables such as ease of mobility, safety, public spaces, and transportation have the most important impact on elderly participation.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgment

We are grateful to all the persons for scientific consulting in this paper.

Citation:

Mohammadpour, S., Hamidi, A., Yektā Lashkariyāni, A., & Morteżāpour Hendeh Khāleh, N. (2025). Feasibility of Realizing the Elderly-Friendly Neighborhood Approach (Case Study: Bāgherābād Neighborhood of the City of Rasht) *Geographical Studies of Coastal Areas Journal*, 5 (4), pp. 41-56.

DOI: 10.22124/gscaj.2025.26209.1279

Copyrights:

Copyright for this article are retained by the author(s), with publication rights granted to *Geographical studies of Coastal Areas Journal*. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

امکان سنجی تحقق رویکرد محله دوستدار سالمند (مطالعه موردی: محله باقرآباد شهر رشت)

صابر محمدپور^۱، آرمان حمیدی^۲، عارفه یکتا لشکری^۳، ندا مرتضی پورهنده خاله^۴

۱. دانشیار گروه شهرسازی دانشکده معماری و هنر، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

۲. دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

۳. کارشناسی ارشد شهرسازی، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

۴. کارشناسی ارشد مهندسی معماری، مؤسسه آموزش عالی احرار، رشت، ایران.

doi DOI: 10.22124/gscaj.2025.26209.1279

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۹/۱۸

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۳/۱۷

چکیده

سالمندی جمعیت و مشکلات اجتماعی و اقتصادی متأثر از آن، کشورهای جهان را وادار به بررسی راه حل های مختلف به منظور فائق آمدن بر مشکلات مرتبط به مسن شدن جمعیت نموده است. شهرها و جوامع دوستدار سالمند به عنوان یک سیاست مهم، مشارکتی و حکمرانی به سالمندی پدید آمده اند. هدف از این پژوهش سنجش شاخص های شهر دوستدار سالمندان و ارائه اصول ایجاد شهر دوستدار سالمند در محله باقرآباد است. در انتخاب محدوده مورد مطالعه اولویت با محله بود که سالمندان در آن نسبت جمعیت بالاتری نسبت به مناطق دیگر داشته باشند لذا محله باقرآباد مورد مطالعه قرار گرفته است. پژوهش حاضر از نوع تحقیقات توصیفی - کمی و کاربردی می باشد. برای جمع آوری اطلاعات این پژوهش، تعداد ۳۹۰ پرسشنامه توسط سالمندان محله باقرآباد شهر رشت تکمیل گردیده است. داده های بدست آمده با بهره گیری از آزمون های آماری دو جمله ای، همبستگی پیرسون، و رگرسیون در نرم افزار SPSS، مورد ارزیابی و تحلیل قرار گرفته است. نتایج تجزیه و تحلیل های پرسشنامه نشان داد که وضعیت نسبی شاخص مشارکت سالمندان در میان سایر شاخص ها، پایین ترین سطح را دارا می باشد. همچنین شاخص حمل و نقل از دیگر مواردی است که برنامه ریزی و مدیریت شهری به آن بی توجه بوده است. همچنین براساس نتایج آزمون رگرسیون متغیرهای مستقل این پژوهش در مجموع قادر به پیش بینی ۴۴/۷ درصد از واریانس متغیر مشارکت را داشته اند که در نتیجه توجه و ارتقاء شاخص مشارکت و فعالیت اجتماعی سالمندان و رسیدگی به سیستم حمل و نقل، از اولویت های تحقق رویکرد محله دوستدار سالمند در باقرآباد می باشد.

واژگان کلیدی: محله دوستدار سالمند، مشارکت سالمندان، محله باقرآباد، رشت.

نکات برجسته:

- توجه و ارتقاء شاخص مشارکت و فعالیت اجتماعی سالمندان و رسیدگی به سیستم حمل و نقل، از اولویت های تحقق رویکرد محله دوستدار سالمند در باقرآباد می باشد.
- وضعیت نسبی شاخص مشارکت سالمندان در میان سایر شاخص ها، پایین ترین سطح را دارا می باشد.

۱. مقدمه

پیری جمعیت جهان تغییراتی را در تمام بخش های جامعه به دنبال دارد. در جهان کنونی امید به زندگی، افزایش پدیده شهرنشینی، کاهش نرخ باروری پیشرفت های فناوری و بهداشتی باعث شده تا افراد سال های بیش تری عمر کنند و مرگ آن ها در سنین بالاتری اتفاق افتد، در نتیجه در حال حاضر افراد بیش تری می توانند سنین پیری را تجربه نمایند. (Serrano et al., 2014: 733). در سال ۲۰۱۷، جمعیت جهان افراد بالای ۶۰ سال ۹۶۲ میلیون نفر بود و با نرخ سالانه ۳ درصد به رشد خود ادامه می دهد، بنابراین انتظار می رود این رقم تا سال ۲۰۵۰ دو برابر و تا سال ۲۱۰۰ سه برابر شود (Lak et al., 2023: 2). کشور ایران از جمله کشورهایی که شتاب و سرعت بسیار بالایی در پدیده سالمندی جمعیت دارد. بر اساس پیش بینی سازمان ملل، بعد از کشورهای امارات و بحرین، کشور ایران در جایگاه سوم از نظر سرعت پیری قرار دارد. پیش بینی شده است که میزان رشد جمعیت سالمندی (۶۰ سال به بالا) در ایران از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۵۰ از رقم ۸ درصد به بیش از ۲۶ خواهد رسید (کرمی و همکاران، ۱۴۰۲: ۳۸۹). پیش بینی ها حاکی است که شهرهای کشور ما طی چند دهه آینده با تعداد زیادی جمعیت سالمند رو به رو خواهد شد. سالمندان از حساس ترین اقشار جامعه شهری هستند. یکی از مهم ترین مراحل زندگی هر انسانی، دوران سالمندی است که به دلیل ویژگی های منحصر به فرد و حساس بودن این دوران، نیازمند بذل توجه بیشتر می باشد (محمدی، ۱۳۹۵: ۸). این تغییرات جمعیتی پیامدهای قابل توجهی بر تقاضای مسکن و خدمات خواهد داشت، زیرا اکثر سالمندان تمایل دارند تا حد ممکن در خانه خود زندگی کنند (Ijatuvi et al., 2017: 76).

نگرانی اصلی افراد در مورد پیری مربوط به از دست دادن استقلال، مشارکت اجتماعی و آزادی فردی است. محیط های انسان ساخت و عوامل مرتبط با آن از جمله: ایمنی محیط خانه و محله، دسترسی به امکانات و دسترسی به حمل و نقل می تواند برطرف کننده تمام نگرانی ها در این حوزه باشد (Wang, W., & Durst, 2023: 798). شواهد فزاینده ای برای حمایت از محیط های زندگی در اواخر عمر و همچنین ارتباط بین ویژگی های محیط بیرون و پیامدهای سلامتی وجود دارد (Lee et al., 2018: 159). محلات و فضاهای باز عمومی با کیفیت مطلوب می تواند سلامت جسمی و روانی و رفاه سالمندان را افزایش دهد (Yung et al., 2019: 47). تغییرات در مرگ و میر، عملکرد فیزیکی، شیوع بیماری و وضعیت سلامت روان در محیط های مختلف می تواند از این رابطه حمایت کند (Zhu et al., 2017: 1). با ویژگی های دیگر ساختمان، مثلاً پیاده روی و زیرساخت های حمل و نقل عمومی، فضاهای عمومی باز مزایای مختلفی را به همراه دارند، مانند ارتقای فعالیت بدنی و ایجاد انسجام اجتماعی در محله ها. سلامت افراد مسن به عناصری از جمله سبک زندگی، استعداد ژنتیکی، روابط اجتماعی و محیط بستگی دارد (Lak et al., 2023: 2). پیری جمعیت و افزایش شهرنشینی، دولت ها و سایر سازمان های مدنی را به چالش کشیده است تا بهترین راه را برای توسعه جامعه ای که برای همه ساکنان آن قابل دسترس باشد، در نظر بگیرند (Fitzgerald & Caro, 2014: 1). ایجاد محیط هایی که پاسخگوی خواسته ها و نیازهای سالمندان باشد، به یک دغدغه اصلی برای سیاست های اجتماعی و عمومی تبدیل شده است (Buffel et al., 2012: 1). همچنین اخیراً در بسیاری از متون موجود در مورد مطالعات سالمندی در کشورهای مختلف، به ویژه کشورهای در حال توسعه مانند ایران، ترجیحات زندگی سالمندان به عنوان دغدغه اصلی مطرح شده است (Zhai et al., 2018: 1). در سال های اخیر تلاش ها برای ایجاد محیط های سازگار با سن برای سالمندان در سطح جهانی با تمرکز بر رسیدگی به چالش های ناشی از پیری جمعیت شتاب بیشتری گرفته است. تحقیقات بر اهمیت شهرها و جوامع سازگار با سن تأکید می کند و جنبه های کلیدی مانند فضاهای بیرونی، حمل و نقل، مسکن، مشارکت اجتماعی و خدمات بهداشتی را تأکید می کند (Huang et al., 2023: 86).

گیلان، با توجه به منابع طبیعی و جغرافیایی فراوان خود و محیط زندگی پویا و سالم که از عوامل آسیب زای انسانی مانند آلودگی دور است، متأسفانه در چند دهه اخیر با مشکلات سالمندی مواجه شده است. بر اساس آمار رسمی، گیلان در بین استان های کشور از نظر نرخ سالمندی در رتبه اول قرار دارد. در سال ۱۳۹۵، رشد جمعیت کشور سه برابر رشد جمعیت استان گیلان بود و نرخ رشد جمعیت در گیلان فقط ۰/۴ درصد بود در حالی که در کشور ۱/۲۴ درصد بود. ۱۵/۱۹ درصد از جمعیت کل استان را افراد ۶۰ ساله و بالاتر تشکیل میدهند و به همین دلیل گیلان به عنوان سالمندترین استان کشور شناخته شده است. شهر رشت با توجه به موقعیت مناسب جغرافیایی و آب و هوای خاص خود و همچنین زیرساخت های اقتصادی، توانسته است جذب جمعیت زیادی کند. جمعیت شهر رشت در سال ۱۳۶۵، ۲۹۰۰۶۳ نفر بود که در سال ۱۳۹۵ به ۹۵۶۹۷۱ نفر

افزایش یافت. جمعیت ۶۵ ساله و بالاتر این شهر در سال ۱۳۹۵، ۲۲۴۶۵۷ نفر بود. پیش بینی می‌شود که نسبت افراد ۶۰ سال و بالاتر به ۲۲ درصد در سال ۱۴۲۵ برسد و در آینده نزدیک، شاهد «انفجار سالمندی» باشیم (نصیری و رضاعلی، ۷۴: ۱۳۹۷). و این پدیده خیلی سریع‌تر از آنچه که در کشورهای توسعه یافته تاکنون تجربه شده است به وقوع می‌پیوندد. ضرورت اهمیت و توجه به موضوع تحقق پذیری شهر سالمند در کلانشهر رشت در این است که با توجه به نماگرهای مرکز آمار ایران، این شهر به عنوان مرکز استان طی دهه های اخیر با رشد جمعیتی بی سابقه ای روبرو بوده است. این شهر از یک طرف با توسعه کالبدی و جذب جمعیت مهاجر و از طرفی دیگر با سالمندی جمعیت مواجه است. از دیدگاه برنامه ریزی شهری، آسفتگی و بستر کالبدی و اجتماعی نامناسب فضای شهری امروز در این شهر یکی از مسائل اصلی در زندگی اجتماعی سالمندان به شمار می آید. تعدادی از پژوهش‌های انجام شده در این زمینه مورد بررسی قرار گرفته است. فلورس^۱ و همکاران ۲۰۱۹، به ارزیابی و شناسایی عوامل زمینه‌ای موثر بر رضایت از زندگی سالمندان پرداختند تا با ایجاد سیاست‌هایی که سعی در ایجاد و بهبود محیط‌های دوستدار سالمند دارند، عمل کند و به این نتیجه دست پیدا کردند که با وجود اختلافات موجود در گروه های مختلف افراد مسن، برای همه ی آن ها در حوزه ساختمان های بیرونی و فضاها و خدمات پشتیبانی وب هداشت جامعه، به طور قابل توجهی با رضایت از زندگی مرتبط است. دومینگوئز پارادا^۲، ۲۰۱۹، به مطالعه کیفی در کاسرس بر یک شهر دوستدار سالمند با هدف درک چشم انداز ساکنان سالخورده از محله سکونت خود و چگونگی تاثیر محله بر زندگی روزمره آن ها پرداخت و نتایج بدست آمده نشان می دهد که چگونه جنبه های اجتماعی عوامل کلیدی سالمندان در درک از همسایگی هستند؛ بنابراین ابعاد روان شناختی، عاطفی و اجتماعی محله ساکنان سالمند را تحت تاثیر قرار می دهد و می تواند بر پیر شدن موفقیت آمیز تاثیر مثبت یا منفی بگذارد. میجول^۳ (۲۰۱۹) در مطالعه خود بر روی سالمندان به این نتیجه رسیده است که مهم ترین شاخص در شهر دوستدار سالمند، ارائه خدمات پزشکی و بهداشتی است که این افراد بدون وابستگی و یا با دریافت حداقل بتوانند از این خدمات استفاده کنند. پژوهش تیجز^۴ (۲۰۱۹) در ارتباط با سالمندان نشان داد که دسترسی به مسکن مناسب و ارزان برای سالمندانی که سرمایه اندکی را برای دسترسی به خدمات عمومی در اختیار دارند، نقش عمدهای در بهینه سازی فضاهای شهری برای سالمندان دارد. نتایج مطالعات هی ون^۵ (۲۰۱۷) در ارتباط با نقش مشارکت و روابط اجتماعی در تحقق پذیری شهر دوستدار سالمند نشان می دهد که سالمندان نیازمند تعادل اجتماعی هستند لذا در طراحی فضاهای شهری فعال نگاه داشتن سالمندان از رویکردهای اصلی در تحقق پذیری شهر دوستدار سالمند است.

در این پژوهش سعی شده تا با بیان ویژگی ها و معیارهای شهر دوستدار سالمند و شناخت دوره سالمندی و تاکید بر افزایش روز افزون جمعیت این قشر در جامعه لزوم توجه هر چه بیشتر به سالمندان را تبیین کرد. سپس با بررسی معیارهایی که سازمان بهداشت جهانی برای شهرهای مناسب با شرایط سالمندی پیشنهاد نموده است، شاخصی برای سنجش محله مورد نظر فراهم آوریم. در خصوص با هر کدام از این معیارها و شاخص های شهر دوستدار سالمند سعی شده است تا با دیدی جامع نگر کلیه کیفیات مطرح. در این زمینه مورد بررسی قرار گیرد پس از بررسی معیارهای شهر دوستدار سالمند نمونه موردی انتخاب گردید. هدف این پژوهش، ارائه درکی از مشکلات و نیاز سالمندان و ارائه راهکاری های برای بهزیستی آن ها در باره سالمندی بود و اینکه یک محله شهری مطلوب از دیدگاه سالمندان واجد چه ویژگی هایی است و هم چنین رابطه شاخص های محله دوستدار سالمند بایکدیگر چگونه است.

۲. مبانی نظری

شمار سالمندان در کشور رو به افزایش می باشد، توسعه جوامع دوستدار سالمند به موضوع مهمی برای سیاست اجتماعی تبدیل شده است. افزایش جمعیت سالمندان نیازمند تغییراتی در محیط زندگی آنها است تا زندگی آنها آسان تر شود و باید امکانات

1. Flores
2. Domínguez-Párraga
3. Miguel
4. Tijis
5. Heyewon

مناسب برای این رده سنی فراهم شود (Srichuae et al, 2016: 26). افراد مسن سرمایه های با ارزش و با تجربه این کشور و بهترین انتقال دهندگان فرهنگ ما می باشند. با این حال، برای استفاده از پتانسیلی که افراد سالمند برای توسعه انسانی مستمر نشان می دهند، شهرها باید از شمولیت و دسترسی کامل آنها به فضاها، ساختارها و خدمات شهری اطمینان حاصل کنند (Plouffe & Kalache, 2010: 733). سالمندی یک پدیده اجتماعی است و چگونگی درک و تجربه آن تحت تأثیر فرهنگ، انتظارات اجتماعی و تجربیات زیسته افراد است (Brooks, 2010: 239). همچنین سالمندی در طول تاریخ از طریق سیاست های دولتی با تعیین یک سن تقویمی خاص برای نشان دادن "فرد مسن" تعریف شده است و برای تعیین واجد شرایط بودن برای خدمات خاص استفاده می شود (Teater & Chonody, 2020: 599).

جمعیت سالخورده امروزی، گروهی است که روز به روز در حال افزایش و دارای تنوع بسیار بالایی از مردم هستند که می خواهند زندگی سالم و لذت بخشی داشته باشند. سالمندی به فرآیند بهینه سازی فرصت های مشارکت، بهداشت و امنیت بهتر برای ارتقاء کیفیت زندگی مردم اشاره دارد (Yung et al, 2016: 115). سالمندی معمولاً به دوره ای از زندگی گفته می شود که در سن ۶۵ سالگی آغاز شده است (شیخی، جواهری، ۱۳۹۵). به همین جهت کمیسیون جمعیت و توسعه سازمان ملل متحد نیز هم ۶۰ سالگی و هم ۶۵ سالگی را به عنوان آستانه دوره سالمندی در نظر می گیرند. بررسی های جمعیت سازمان ملل نشان می دهد روند سالخوردگی جمعیت تا سال ۲۰۵۰ میلادی، حتی در کشورهای در حال توسعه چون ایران، عربستان، کویت و چین سرعت فوق العاده ای داشته (زنجری، ۱۳۹۹: ۱۹). بر همین اساس دیدگاه "دوستدار سالمند" اولین بار توسط سازمان بهداشت جهانی (WHO) توسعه یافت. توسعه شهر دوستدار سالمند برای اولین بار در شهر مادرید اسپانیا شکل گرفت (organization H, 2018: 2). در گام های بعدی، این روند با مشارکت ۳۳ شهر دوستدار سالمند، دنبال شد (plouff & kalache, 2010: 735). شهر دوستدار سالمند، شهری است که در آن توزیع خدمات عمومی حداکثر تناسب را با نیازها و خواسته ها و محدودیت های سالمندان را دارد (زرقانی و همکاران ۱۳۹۴: ۶۷۵).

در شهر دوستدار سالمند بستر کالبدی شهرها در جهت فراهم کردن و متناسب سازی فضاهای شهری مورد توجه برنامه ریزان شهری است (xie, 2018: 135). جامعه دوستدار سالمندان «مکانی است که در آن خدمات و زیرساخت های فیزیکی به گونه ای تطبیق داده می شوند که فراگیرتر و پذیرای نیازهای جمعیت باشد و با افزایش سن کیفیت زندگی افراد حفظ شود و ارتقاء یابد.» (Yamada et al., 2023: 5). تعاریف مختلفی راجع به شهر دوستدار سالمند وجود دارد، اما نکته ای که حائز اهمیت می باشد این است که شهر دوستدار سالمند لزوماً معطوف به افراد مسن و سالخورده نمی باشد، بلکه بیشتر فرآیند تغییر و تحولات سالمند شدن را مد نظر قرار می دهد. سازمان بهداشت جهانی مبتکر شهرهای دوستدار سالمند بوده و آن را اجتماعات و یا شهرهایی میداند که با ارتقاء سطح امنیت، سلامت و مشارکت افراد سالمند موجبات و تمهیدات لازم برای فعالیت هر چه بهتر آنها را فراهم نموده و در نهایت سبب افزایش کیفیت زندگی در آنان شود (Phillipson et al, 2012: 599). اولین بار در سال ۲۰۰۶ زمانی که پروژه جهانی شهرهای دوستدار عصر را راه اندازی کرد، اصطلاح "شهر دوستدار سن" را ابداع کرد (Steels, 2015: 45). دولت کانادا که نقش اصلی را در این پروژه ایفا کرد، این مدل را به طور گسترده تری اتخاذ کرد و از اصطلاح "جامعه دوستدار سالمند" در بسیاری از اسناد سیاستی استفاده کرد (Lui et al, 2009: 117). در بریتانیا، سیاستگذاران از اصطلاح "همسایگی مادام العمر" در هنگام اشاره به ایجاد یک محیط مساعد برای شهروندان مسن استفاده می کنند (Chan et al., 2023: 1297). همچنین در ادبیات فرآیندهای حکمرانی مرتبط با جامعه دوستدار سالمند عوامل زیادی وجود دارند از جمله: اهمیت «کیفیت اجتماعی» یا کیفیت روابط اجتماعی و به ویژه مشارکت پذیری (Zhan & Xizhe, 2020: 187). در نتیجه مشارکت و توانمندسازی افراد مسن در محله های خود با استفاده از توسعه جامعه برای ایجاد مهارت ها، از سوی دولت رهبری و حمایت می شوند (Uyttebrouck et al., 2023: 537).

یکی از حیاتی ترین وظایف دولت ایجاد محله های دوستدار سالمندی برای ساکنان سالمند می باشد (Van Holle et al., 2016: 569). زیرا سالمندان زمان بیشتری را به نسبت جوانان در محیط محلی می گذرانند (Gale et al., 2011: 871). در واقع، محیط های محله زمینه های مهمی برای پیری هستند. دولت باید تسهیلات مناسب را فراهم کند، دسترسی را بهبود بخشد و قابلیت پیاده روی را افزایش دهد تا رضایت افراد مسن را از محیط های محلی خود افزایش دهد. برنامه ریزان، معماران و طراحان منظر باید محیطی جذاب تری برای افزایش نشاط و رضایت ساکنان مسن ایجاد کنند. تراکم امکانات نیز باید به دقت

ارزیابی شود، زیرا این عامل به طور مستقیم بر سطح فعالیت روزانه افراد مسن تأثیر می‌گذارد. تعداد امکانات محله و سطح فعالیت بدنی سالمندان باید به دقت متعادل شود. بینش بهتر در مورد نقش پیاده‌روی در ایجاد محله‌های دوستدار سالمندی برای دولت‌ها، معماران و برنامه‌ریزان شهری مفید خواهد بود (Tao et al., 2021: 13). در همین راستا تحقیقات دیگر نیز نشان داده‌اند که زیرساخت‌های عابر پیاده، اتصال خیابان، دسترسی ترکیبی به کاربری زمین، ایمنی، دسترسی به مناطق برای تعامل اجتماعی و فروشگاه‌ها، همگی با عوامل مهم و تأثیر گذار برای ایجاد یک محله دوستدار سالمند می‌باشد (Yu et al., 2017: 2). لذا درک کیفیت فضا با توجه به ترجیحات سالمندان در محیط‌های ساخته شده که می‌تواند به طور موثر تعامل بین کاربران سالمند و محیط را افزایش دهد ضروری به نظر می‌رسد (Zhu et al., 2017: 421).

WHO محیط‌های سازگار با سن را با هشت حوزه اساسی تعریف کرده است: "مناطق زندگی شهری: فضاها و ساختمان‌های بیرونی، حمل‌ونقل، مسکن، مشارکت اجتماعی، احترام و اجتماعی، مشارکت مدنی و اشتغال، ارتباطات و اطلاعات و حمایت جامعه و خدمات بهداشتی" (Lak et al., 2020: 3). بر این اساس، محلات و فضاهای عمومی مناسب برای سالمندان به عنوان فضاهای باز، مانند خیابان‌ها، میادین عمومی، پارک‌های جیبی، پارک‌های اجتماعی، و فضاهای مرتبط، در مناطق مسکونی که در آن افراد مسن‌تر به طور فعال درگیر هستند، ارزش‌گذاری می‌شوند و با زیرساخت‌ها و خدماتی که به طور مؤثری مورد استفاده قرار می‌گیرند، مورد حمایت قرار می‌گیرند، تعریف می‌شود. متناسب با نیازها و ترجیحات فیزیکی و محیطی آنها (Levy-Storms et al., 2018: 684). این مکان برای آرامش افراد سالمند، تماس اجتماعی، سرگرمی، اوقات فراغت و برای افراد سالمند ایجاد شده است تا اوقات خوبی را برای بهبود سلامت، رفاه و کیفیت زندگی خود داشته باشند (Schmidt et al., 2019: 10).

مطالعات تجربی در مورد نیازها و ترجیحات سالمندان بر اهمیت ویژه ترویج پیاده روی و فعالیت‌های بدنی را در میان سالمندان در فضاهای باز عمومی و محله‌ها تأکید می‌کند (Yang et al., 2023: 3). این مطالعات در مورد نیازهای سالمندان به فضاهای باز عمومی را می‌توان در پنج گروه مرتبط در نظر گرفت: ارتقاء راه رفتن و سایر فعالیت‌های بدنی سالمندان (Asiamah et al., 2023: 4)، افزایش مشارکت (Wen et al., 2018: 583)، حمایت از ارتباطات اجتماعی و رفاه (Yung et al., 2017: 4)، بهبود و کاهش استرس (Levy-Storms et al., 2018: 684)، و زیبایی‌شناسی و جذابیت فضاهای سبز (Lak et al., 2020: 6). برخی از مطالعات اخیر ویژگی‌های محیط فضای باز را در ارتباط با سالمندان بررسی کرده‌اند که بر ترجیحات و نیازهای اساسی آن‌ها تأثیر می‌گذارد. آن‌ها دریافته‌اند که رضایت سالمندان متأثر از نزدیکی، دسترسی، شمول اجتماعی، ارتباط اجتماعی، امکانات حمایتی و ارتباط با طبیعت است (Yung et al., 2017: 13). همچنین ویژگی‌های محیطی بر تحرک از طریق ایمنی، اتصال، زیبایی‌شناسی و خدمات خرید تأثیر می‌گذارد (Yen et al., 2014: 1345). برخی از مطالعات تأکید کردند که فعالیت‌های بدنی سالمندان احتمالاً با ایمنی، پیاده‌روی، دسترسی به پارک‌ها، مناظر دلپذیر طبیعی و زیبایی‌شناختی و امکانات تفریحی مرتبط است (Barnett et al., 2017: 3). از سویی دیگر راه رفتن سالمندان در محیط بیرون از طریق سایه همراه با کیفیت مسیرها، نشستن و محوطه‌سازی پیش‌بینی می‌شود که می‌تواند به مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی کمک کند (Schmidt et al., 2019: 11).

بر اساس رابطه بین فضاهای باز عمومی و محیط‌های فرهنگی-اجتماعی، اگر یک محیط، محلی برای پیاده روی فراهم نکند؛ ممکن است تعامل اجتماعی را کاهش دهد که در نتیجه می‌تواند منجر به کاهش عملکرد فیزیکی به دلیل فعالیت کمتر و افزایش انزوا به دلیل عدم حمایت اجتماعی شود (Richard et al., 2009: 48). با این حال، زندگی در محله‌های سازگار با سن بیشتر (سالمندان) با فضاهای عمومی‌های مناسب می‌تواند از تعاملات اجتماعی پشتیبانی کند و ویژگی‌های محیطی ساخته شده را فراهم کند مانند ایوان‌ها و نیمکت‌ها تا تعاملات اجتماعی را تسهیل کند که این موارد همواره با علائم افسردگی کمتر، اضطراب کمتر و کیفیت زندگی بالاتر مرتبط است (Lak et al., 2020: 7). علاوه بر این، رابطه بین فضاهای سبز و تعامل اجتماعی می‌تواند از افراد مسن حمایت کند علاوه بر آن همراه با ایمنی و نگهداری مناسب می‌تواند به کاهش چالش‌های قلبی عروقی با راه رفتن و صحبت کردن در فضاهای باز کمک کند (Kemperman & Timmermans, 2014). علاوه بر این، خطر رخداد جنایت و ناامنی یکی از عوامل بوده است که انگیزه افراد مسن را برای قدم زدن در مناطق خاص کاهش می‌دهد که در نتیجه حاکی از اهمیت امنیت برای سالمندان در نیت رفتاری و پیاده روی می‌باشد (Rod et al., 2023: 3). در همین راستا این امنیت ذکر شده شامل امنیت اجتماعی و امنیت شخصی می‌باشد (Garin et al., 2014: 4). علاوه بر امنیت که به شدت

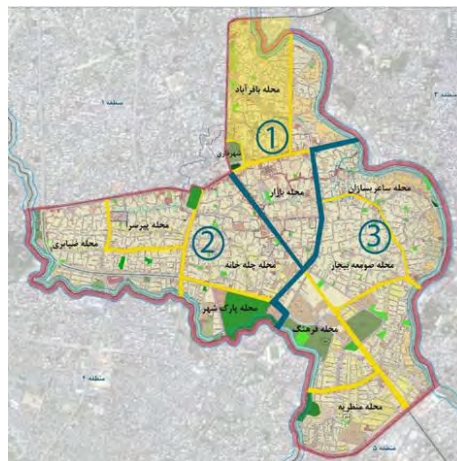
مطلوبیت هر فضایی را برای سالمندان بهبود می بخشد، زیبایی و جذابیت هنری فضاها نیز به حضور آنها در فضاهای شهری کمک می کند (Borst et al., 2009: 450). یک ساختار شهری دوستدار سالمندان می تواند از طریق همکاری مقطعی بین خدمات مختلف شهری ایجاد شود که بر همین اساس حمل و نقل عمومی، فعالیت های ورزشی و اوقات فراغت و فعالیت های فرهنگی همگی برای کیفیت زندگی سالمندان مهم هستند (Verma & Huttunen, 2015: 108). در نهایت افزایش آگاهی از جوامع سالخورده در شهرهای جهانی به دولت ها و برنامه ریزان شهری اجازه داده است که سالمندی را به عنوان راهی به سوی جوامع سالمند سالم و زیست پذیر بپذیرند (Peng & Maing, 2021: 4).

۳. روش پژوهش

این پژوهش با توجه به ماهیت و روش پاسخدهی به مسائل تحقیق از نوع توصیفی-کمی و از لحاظ نوع هدف، کاربردی محسوب می شود. در این تحقیق جمع آوری اطلاعات از طریق پیمایشی و اسنادی صورت گرفته است. جهت ارزیابی تحقق رویکرد محله دوستدار سالمند محله باقرآباد رشت، از منظر سالمندان، از پرسشنامه با طیف لیکرت ۵ نقطه ای بهره گرفته شده است. سوالات پرسشنامه در ۵ بخش (فضای عمومی، حمل و نقل، امنیت، ایمنی و سهولت تردد و مشارکت اجتماعی) طراحی شده است که در هر بخش به تناسب سوالات مربوط به هر شاخص درج شده است. اطلاعات حاصل از این پرسشنامه ها به صورت کمی وارد نرم افزار SPSS شده تا در ابتدا به جهت تایید صحت پرسشنامه، مقدار آلفای کرونباخ آن بررسی گردد که این ضریب با مقدار ۰/۷۷ نشانگر اعتبار درونی خوب و قابل اعتماد سوالات پرسشنامه است. سپس با استفاده از آزمون های دوجمله ای، همبستگی پیرسون و رگرسیون به تجزیه و تحلیل یافته ها پرداخته شده است. در پژوهش حاضر برای ارزیابی تحقق رویکرد محله دوستدار سالمند، از دیدگاه ها و نظرات سالمندان ساکن محله باقرآباد بهره گرفته شده است. لذا جامعه آماری در این پژوهش شامل سالمندان ساکن محله باقرآباد شهر رشت می باشد. گزینش جامعه آماری این پژوهش از بین سالمندان به دلیل اشراف نظری و مطلع بودن آن ها از معضلات، اقدامات، کمبودها و سایر موارد، در محله سکونت خود می باشند. همچنین در محاسبه حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است که حاصل آن ۳۸۴ می باشد. در این پژوهش مجموعاً ۳۹۰ پرسشنامه بین سالمندان محله باقرآباد، به صورت حضوری توزیع شده است.

۴. معرفی محدوده مورد مطالعه

در انتخاب محدوده مورد مطالعه اولویت با محله بود که سالمندان در آن نسبت جمعیت بالاتری نسبت به مناطق دیگر داشته باشند لذا محله باقرآباد را مورد مطالعه قرار داده ایم. این محله واقع در مرکز شهر رشت می باشد. محله باقرآباد ۵۶۰۰۰ متر مربع مساحت داشته و در ناحیه یک منطقه ۲ رشت واقع شده است. محله باقرآباد دارای قدمتی بالای ۲۰۰ سال بوده و یکی از محدوده هایی است که بافت فرسوده در آن دیده می شود و جزیی از هسته اولیه شهر رشت محسوب میشود. (سند توسعه محله باقرآباد، ۱۳۹۴).

شکل ۱. موقعیت محدوده مورد مطالعه

۵. یافته‌های پژوهش و بحث

در پژوهش حاضر اطلاعات جمع آوری شده در دو مرحله توصیفی و استنباطی مورد بررسی قرار گرفته است. یافته‌های توصیفی در این پژوهش شامل آمارهای مربوط به مشخصات پاسخگویان اعم از (سن، جنس، میزان تحصیلات، تاهل، مدت سکونت و وضعیت شغلی) می‌باشد. تعداد ۳۹۰ پرسشنامه سالمندان ساکنین محله باقرآباد توزیع گردید و سپس، توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و نتایج زیر بدست آمده است.

جدول ۱. اطلاعات کلی

گروه سنی	درصد	تحصیلات	درصد	مدت سکونت	درصد	وضعیت شغلی	درصد	وضعیت تاهل	درصد
۶۵-۶۹ سال	۶۴/۱۰	بیسواد	۳۸/۴۱	زیر یک سال	۶/۷	شاغل	۸۹/۳۵	دارای همسر	۴۱/۴۶
۷۰-۷۴ سال	۲۴/۳۵	دیپلم	۴۸/۲۰	یک تا دو سال	۹/۸	بیکار	۷۶/۳۰	همسر فوت کرده	۷۶/۵۰
۷۵-۷۹ سال	۸/۹۷	کارشناسی	۹/۷	دو تا سه سال	۳۵/۲۰	بازنشسته	۱۷/۴۷	ازدواج نکرده	۲/۸۳
۸۰ سال به بالا	۲/۵۸	کارشناسی ارشد و بالاتر	۳۰/۰۷	بیشتر از سه سال	۶۳/۰۷				
جنسیت	درصد	وضعیت تاهل	درصد	وضعیت شغلی	درصد				
زن	۵۲/۰۶	مجرد	۸۳/۲	شاغل	۳۹/۸				
مرد	۴۷/۹۴	متاهل	۱۶/۸	بیکار	۶۰/۲				

منبع: نگارندگان ۱۴۰۲

جدول (۲). میانگین و آزمون تی تک نمونه ای برای هر بخش

شماره	گویه ها	میانگین	آماره T	Sig
۱	فضای عمومی	۲/۴۴۳۳	-۲۷/۴۰۹	۰/۰۰۰
۲	حمل و نقل	۲/۰۲۹۶	-۵۵/۰۳۵	۰/۰۰۰
۳	امنیت	۲/۵۶۶۷	-۲۳/۸۳۸	۰/۰۰۰
۴	ایمنی و سهولت تردد	۲/۳۶۶۷	-۲۲/۲۷۳	۰/۰۰۰
۵	مشارکت سالمندان	۱/۸۷۳۳	-۵۱/۵۳۱	۰/۰۰۰

منبع: نگارندگان ۱۴۰۲

با بررسی وضعیت شاخص‌های مدنظر در محله دوستدار سالمند (فضای عمومی، حمل و نقل، امنیت، ایمنی و سهولت تردد، و مشارکت سالمندان)، نتایج بدست آمده، نشان می‌دهد که شاخص‌های "فضای عمومی" با میانگین (۲/۴۴)، "حمل و نقل" با میانگین (۲/۰۲)، "امنیت" با میانگین (۲/۵۶)، "ایمنی و سهولت تردد" با میانگین (۲/۳۶)، "مشارکت سالمندان" با میانگین (۱/۸۷)، "همگی پایینتر از حد متوسط (۳) قرار دارند؛ با توجه به این که سطح معناداری تمامی شاخص‌ها از (۰/۰۵) کمتر است، پس در نتیجه می‌توان به کل جامعه تعمیم داد و همچنین حد پایین و بالای اکثر شاخص‌ها منفی می‌باشد. به طور کلی با توجه به پایین بودن میانگین اکثر شاخص‌ها از حد متوسط، می‌توان نتیجه گرفت که در مجموع شاخص‌های مورد بررسی در باقرآباد دارای وضعیت نامطلوبی هستند.

جدول (۲). میانگین و آزمون تی تک نمونه ای برای هر بخش

فضای عمومی	میانگین	میزان نور کافی پارک ها و معابر	۲/۸۰
اماکن عمومی پاکیزه و دلپذیر برای افراد سالخورده	۲/۳۳	میزان امنیت تردد در هنگام شب	۲/۵۷
تعدد فضای سبز و محل نشستن کافی	۲/۰۷	میزان مزاحمت های خیابانی در محیط های خارج خانه	۱/۵۷
فضاهای استراحت با امکانات مناسب (صندلی، سایبان و ..)	۲/۱۷	استقرار کیوسک های نگهداری و پلیس در سطح محله	۱/۷۳
در اماکن عمومی			
قدم زدن در فضای شهری	۲/۷	میزان نظارت عمومی اعم از دوربین های مدار بسته و پایگاه های امداد و ... در محله	۲/۴۰
مناسب بودن پیاده روها برای تردد با ویلچر و چرخ دستی	۲/۷۷	ایمنی و سهولت تردد	میانگین
طراحی مناسب و مهندسی خیابان ها برای استفاده از پله برقی و آسانسور	۲/۰۰	رعایت سرعت مجاز رانندگان و حق تقدم عبور عابران	۲/۰۷
ورودی مناسب پارک ها برای استفاده از ویلچر و چرخ دستی	۲/۶۰	مناسب بودن پیاده روها جهت سهولت تردد سالمندان	۲/۳۳
دسترسی به مساجد و اماکن مذهبی	۳/۱۰	ایمنی خیابان جهت رفت و آمد مستقل افراد سالخورده	۲/۵۰
دسترسی مناسب به سرویس های بهداشتی متناسب با نیاز سالمندان	۲/۰۳	نامناسب بودن پیاده روها و خیابان و دچار حوادث شدن سالمندان هنگام تردد	۲/۴۰
مناسب بودن فضاهای عمومی شهر برای سالمندان	۲/۶۷	مسیریابی آسان و عدم سردرگمی و گم کردن مسیرها	۲/۳۰
حمل و نقل	میانگین	جداسازی مسیرهای سواره و پیاده	۲/۲۳
سیستم حمل و نقل مناسب و کافی	۱/۷۳	وجود سرعت گیر کافی و متناسب جهت کاهش سرعت وسایل نقلیه در معابر محله	۲/۸۰
تردد سیستم های حمل و نقل عمومی در شب ها روزهای تعطیل هفته	۱/۸۳	خط کشی های عابر پیاده و عبور ایمن و مطمئن سالمندان	۲/۲۷
زمانبندی مناسب حمل و نقل عمومی	۱/۸۳	مشارکت سالمندان	میانگین
استقرار حمل و نقل عمومی مناسب برای تمامی مقاصد مدنظر	۱/۷۳	مشورت و هم اندیشی شورای شهر با سالمندان	۱/۶۰
حمل و نقل تمیز، در دسترس و با کیفیت برای سالمندان	۲/۰۰	حمایت لازم برای مشارکت سالمندان در مراسمات جلسات اجتماعی	۲/۰۳
امکانات مناسب جهت سوار شدن با ویلچر و روکر هنگام استفاده از حمل و نقل عمومی	۱/۵۰	مشارکت سالمندان در فعالیت ها و گردهمایی ها	۲/۲۰
مناسب بودن محل توقف تاکسی و اتوبوس	۲/۱۰	برگزاری فعالیت های متنوع (جشن ها، عزاداری ها و ..)	۲/۰۷
میزان رضایت مندی از هزینه تاکسی ها	۲/۸۳	ترغیب سالمندان برای مشارکت اجتماعی با برگزاری فعالیت های متنوع	۲/۱۰

ادامه جدول (۲). میانگین و آزمون تی تک نمونه ای برای هر بخش

میزان رضایت مندی از خدمات سیستم حمل و نقل عمومی در محله	۲/۷۰	مشارکت جوانان با سالمندان در برگزاری فعالیت های متنوع اجتماعی	۲/۵۰
امنیت	میانگین	وجود فرهنگسرا، انجمن و کانون مخصوص سالمندان	۱/۷۳
احساس امنیت در هر ساعت از شبانه روز	۲/۹۰	دسترسی اسان سالمندان به برقراری ارتباط با اینترنت و کامپیوتر و ..	۱/۶۷
احساس امنیت در خانه	۴/۰۰	آموزش های لازم جهت تداوم فعالیت سالمندان در دوره بازنشستگی	۱/۴۷
حضور سالمندان در فرایند های سیاست گذاری در بخش های عمومی و داوطلبی			۱/۳۷

منبع: نگارندگان ۱۴۰۲

با توجه به جدول (۳)، گویه های "احساس امنیت در خانه" با کسب میانگین ۴/۰۰ و "دسترسی به مساجد و اماکن مذهبی" با میانگین ۳/۱۰، به ترتیب بالاترین میانگین را در بین سایر گویه ها به خود اختصاص داده است. همچنین گویه "حضور سالمندان در فرایندهای سیاست گذاری در بخش های عمومی و داوطلبی" با مقدار ۱،۳۷ کمترین میانگین را در بین تمامی گویه های پرسشنامه به خود اختصاص داده اند.

جدول (۴). نتایج آزمون دو جمله ای

معناداری برای فراوانی مورد انتظار	فراوانی مورد انتظار	درصد	فراوانی	طبقه	متغیر
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۷۴٪	۳۶۴	≤ 3	فضای عمومی
		۲۶٪	۲۶	> 3	گروه اول
		۱	۳۹۰		گروه دوم
					جمع
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۸۱٪	۳۶۰	≤ 3	حمل و نقل
		۱۹٪	۵۰	> 3	گروه اول
		۱	۳۹۰		گروه دوم
					جمع
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۶۵	۳۷۷	≤ 3	امنیت
		۰/۳۵	۱۳	> 3	گروه اول
		۱	۳۹۰		گروه دوم
					جمع
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۸۳	۳۲۵	≤ 3	ایمنی و سهولت تردد
		۰/۱۷	۶۵	> 3	گروه اول
		۱	۳۹۰		گروه دوم
					جمع
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۷	۳۷۷	≤ 3	مشارکت سالمندان
		۰/۰۳	۱۳	> 3	گروه اول
		۱	۳۹۰		گروه دوم
					جمع

منبع: نگارندگان ۱۴۰۲

با توجه به جدول فوق قابل مشاهده است که در تمامی پنج شاخص "فضای شهری"، "حمل و نقل"، "امنیت"، "ایمنی و سهولت تردد" و "مشارکت سالمندان" پاسخ دهندگان کمتر از حد متوسط از سیاست ها و اقدامات برنامه ریزی و مدیریت شهری برای تحقق محله دوستدار سالمند رضایت داشته اند و پایین ترین میزان رضایت شهروندان در بین شاخص های موجود مربوط به متغیر مشارکت سالمندان است که درصد (۰/۳) را به خود اختصاص داده است که پایین ترین شاخص را در می باشد و این امر گویای میزان پایین رضایت پایین سالمندان از این موضوع می باشد.

در شاخص "فضای عمومی" ۲۶ درصد، شهروندان رضایت دارند. در شاخص "حمل و نقل" نیز ۱۹ درصد شهروندان ابراز رضایت کرده اند. در شاخص "امنیت" ۳۵ درصد پاسخ دهندگان از امنیت محله رضایت داشته اند. در شاخص "ایمنی و سهولت

تردد" ۱۷ درصد جامعه آماری از این موضوع ابراز رضایت کرده‌اند.

جدول (۵). ضریب همبستگی پیرسون

مشارکت سالمندان	ایمنی و سهولت تردد	امنیت	حمل و نقل	فضای عمومی	شاخص ها
۰/۵۱۹	۰/۴۹۹	۰/۴۹۵	۰/۴۳۷	۱	ضریب همبستگی فضای عمومی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	.	میزان معنا داری پیرسون
۰/۲۷۳	۰/۳۴۱	۰/۵۳۸	۱	۰/۴۳۷	ضریب همبستگی حمل و نقل
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	.	۰/۰۰۰	میزان معنا داری پیرسون
۰/۴۱۲	۰/۱۵۷	۱	۰/۵۳۸	۰/۴۹۵	ضریب همبستگی امنیت
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	.	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	میزان معنا داری پیرسون
۰/۴۸۹	۱	۰/۱۵۷	۰/۳۴۱	۰/۴۹۹	ضریب همبستگی ایمنی و سهولت تردد
۰/۰۰۰	.	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	میزان معنا داری پیرسون
۱	۰/۴۸۹	۰/۴۱۲	۰/۲۷۳	۰/۵۱۹	ضریب همبستگی مشارکت سالمندان
.	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰	میزان معنا داری پیرسون

منبع: نگارندگان ۱۴۰۲

نتایج آزمون همبستگی پیرسون در جدول ۵ نشان می‌دهد که بین شاخص‌های مورد سنجش همبستگی وجود دارد و شدت همبستگی نسبتاً قوی برقرار است. این آزمون نشان داد که بین شاخص‌های "امنیت" و "حمل و نقل" با ضریب همبستگی ۰/۵۳۸ بالاترین وابستگی بین شاخص‌ها را دارا می‌باشند و این بیانگر رابطه قوی میان این دو شاخص می‌باشد. سپس در مرحله بعد با استفاده از آزمون رگرسیون همزمان به بررسی عمیقتر رابطه میان شاخص "مشارکت سالمندان" و سایر شاخص‌های پژوهش پرداخته شده است. در این مرحله، شاخص مشارکت سالمندان به سبب اهمیت فراوان خود به عنوان یک عامل کلیدی در تحقق محله دوستدار سالمند، به عنوان متغیر وابسته در این آزمون استفاده می‌شود. در همین راستا، به تحلیل و تاثیر پذیری این شاخص از شاخص‌های دیگر می‌پردازیم.

جهت مطالعه و بررسی رابطه بین شاخص‌های موجود (فضای عمومی، حمل و نقل، امنیت، ایمنی و سهولت تردد و مشارکت سالمندان) و به بیانی دقیق‌تر مشخص نمودن تأثیر و سهم هر یک از متغیرهای مستقل در تبیین و پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته (مشارکت سالمندان)، از آزمون رگرسیون همزمان استفاده شده است. با توجه به نتایج بدست آمده از آزمون که در جدول (۱۹-۴) نشان داده شده است، مقدار R (ضریب همبستگی چندگانه) برابر با ۰/۶۰۱ می‌باشد، که همبستگی بالایی بین شاخص‌های مورد آزمون (متغیر مستقل) و مشارکت سالمندان (متغیر وابسته) برخوردار است؛ بنابراین مقدار این ضریب، رابطه میان این متغیرها را تایید می‌کند. در واقع به بیانی ساده، به ازای یک واحد تغییر در اثر انحراف معیار شاخص‌ها، ۰/۶۰۱ درصد تغییر در تحقق محله دوستدار سالمند ایجاد می‌شود؛ در نتیجه در صورت بالا رفتن میانگین هر یک از شاخص‌ها، تأثیر و نقش آن‌ها در تحقق محله دوستدار سالمند افزایش می‌یابد.

جدول (۶). آماره تعیین رگرسیون همزمان

Std. Error of the Estimate (خطای معیار)	Adjusted R Square (ضریب تعیین تصحیح شده)	R Square (ضریب تعیین)	R (ضریب همبستگی چندگانه)
۰/۴۲۳۵۷	۰/۴۳۸	۰/۴۴۷	۰/۶۰۱ a

منبع: نگارندگان ۱۴۰۲

باتوجه به جدول (۷)، مقدار F محاسبه شده ۸۲/۸۰۸ می باشد و مقدار Sig (سطح معنی داری)، کمتر از (۰/۰۵) به دست آمده و این بیانگر این موضوع می باشد که بین میزان شاخص های بررسی شده و تحقق محله دوستدار سالمند در محله باقرآباد، در سطح اطمینان بالای ۹۵ درصد رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول (۷). تحلیل واریانس رگرسیون همزمان خطی میان تحقق رویکرد محله دوستدار سالمند و شاخص های موجود (ANOVA)

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	کمیت F	سطح معنی داری (Sig)
اثر رگرسیونی	۳/۴۵۰	۴	۰/۸۶۳	۸۲/۸۰۸	۰/۰۰۱ b
باقیمانده	۶۹/۰۷۳	۳۸۵	۰/۱۷۹		
کل	۷۲/۵۲۳	۳۸۹			

منبع: نگارندگان ۱۴۰۲

مطابق جدول (۷)، نقش تمامی شاخص ها بررسی شده در تحقق مشارکت سالمندان یکسان نیست و با توجه به استاندارد بودن مقادیر بتا، می توان در مورد تاثیر نسبی متغیرها پیش بینی و قضاوت کرد. به همین جهت هرچه مقادیر بتا بالاتر باشد، اهمیت نسبی و تاثیر آن در تبیین متغیر وابسته بیشتر مشهود می باشد. میان تمامی شاخص های مذکور و شاخص مشارکت سالمندان، رابطه مستقیمی وجود دارد. از میان شاخص های بررسی شده، شاخص "ایمنی و سهولت تردد" با مقدار بتای ۰/۲۴۵ بیشترین نقش و قدرت اثرگذاری را در پیش بینی تحقق مشارکت سالمندان در محدوده مورد مطالعه داشته است. در نتیجه با توجه به مقدار بتای بدست آمده، به ازای یک واحد تغییر در انحراف معیار متغیر ایمنی و سهولت تردد، به اندازه ۰/۲۴۵ در انحراف معیار (خطای β)، تغییر ایجاد می شود. همچنین شاخص "حمل و نقل" با مقدار بتای ۰/۰۸۹، با توجه به مقدار ناچیز آن می توان از این مقدار چشم پوشی کرد و یا به عبارتی می توان گفت که کمترین نقش و قدرت تاثیرگذاری را بر تحقق مشارکت سالمندان در محله باقرآباد رشت دارد.

جدول (۸). آماره های ضرایب مدل رگرسیونی همزمان شاخص ها (متغیرهای مستقل)، در تحقق مشارکت سالمندان (متغیر وابسته) (Coefficientsa)

نام متغیر	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد شده β	T	سطح معناداری
	β	خطا معیار			
عرض از مبدا a	۰/۳۷۸	۰/۳۱۸	-	۱۳/۳۸۱	۰/۰۰۱
فضای عمومی	۰/۱۳۸	۰/۰۷۳	۰/۱۲۸	۱۲/۸۹۴	۰/۰۵۹
حمل و نقل	۰/۰۸۹	۰/۰۷۵	۰/۲۳۱	۳/۸۰۲	۰/۰۰۰
امنیت	۰/۲۰۳	۰/۰۷۶	۰/۰۳۷	۱۰/۵۸۵	۰/۵۵۹
ایمنی و سهولت تردد	۰/۲۴۵	۰/۰۴۵	-۰/۱۲۷	-۲/۲۰۲	۰/۰۲۸

منبع: نگارندگان ۱۴۰۲

باتوجه به جدول (۸)، مقدار F، t و مقدار Sig هر کدام از این پارامترها معنی داری هر مدل مورد ارزیابی قرار می گیرد و از آنجایی که سطح معنا داری کمتر از ۰/۰۵ می باشد و همینطور مقدار آماره t بدست آمده برای تمامی شاخص ها بیشتر از ۱/۹۶

می باشد، پس در نتیجه تمامی مدل ها معنی دار می باشند. در نتیجه معادله رگرسیونی در مدل هفتم به شکل زیر می باشد :

$$Y=a+b_1x_1+b_2x_2+...$$

که در این معادله :

Y : شاخص وابستگی به خودرو

x ها : متغیرهای پیش بین که بر اساس آن پیش بینی انجام می شود

b ها: ضریب غیر استاندارد

a : یک مقدار ثابت که معرف عرض از مبدا است

و نهایتاً معادله میان این شاخص ها به صورت زیر حاصل می شود:

$$Y = ۰/۳۷۸ + ۰/۱۳۸ x_1 + -۰/۰۸۹ x_2 + ۰/۲۰۳ x_3 + ۰/۲۴۵ x_4$$

۶. نتیجه گیری

رویکرد محله دوستدار سالمند، یکی از راهبردهای مدیریت شهری است که با توجه به افزایش سریع جمعیت سالمندان در جوامع مدرن، به عنوان یک اولویت در برنامه ریزی شهری مطرح شده است. این رویکرد با هدف ایجاد محیط های زندگی مناسب و امن برای سالمندان و تسهیل در دسترسی آنها به خدمات اجتماعی و بهداشتی، طراحی و پیاده سازی می شود. در این راستا، توجه به نیازهای فیزیکی و روانی سالمندان، ارائه خدمات پزشکی مناسب، فراهم کردن فضاهای سبز و فعالیت های تفریحی مناسب برای سالمندان، و همچنین افزایش آگاهی جامعه و تقویت روابط اجتماعی بین نسل ها، از جمله عوامل مهم در این رویکرد محسوب می شوند. با پیاده سازی این روش، محلات شهری می توانند به عنوان فضای زندگی مناسب برای سالمندان عمل کنند و کمک کنند تا آنها بتوانند با حفظ کرامت و استقلال خود، زندگی سالم و خلاقانه ای داشته باشند.

با توجه به نتایج بدست آمده وضعیت موجود حال حاضر محله باقرآباد به لحاظ مطابقت با معیارهای محله دوستدار سالمند، از وضعیت مطلوبی برخوردار نیست و تمهیدات خاصی برای این قشر از جامعه در نظر گرفته نشده است. در رابطه با وضعیت کلی دوستدار سالمند بودن محله باقرآباد میانگین شاخص ها نشان داده است که در مجموع شاخص ها و معیارهای محله دوستدار سالمند از نامطلوبی برخوردار هستند که در صورت ادامه روند کنونی، شرایط حادث و خارج از کنترل خواهد شد. در مقایسه بین ۵ شاخص انتخاب شده برای محله دوستدار سالمند معیار مشارکت سالمندان با میانگین (۱,۸۷) بدترین وضعیت در بین تمامی شاخص های پژوهش دارد اما در مقابل معیار امنیت با وجود کسب میانگین (۲,۵۶) در بهترین وضعیت نسبت به سایر شاخص ها قرار دارد ولی باز در عین حال همچنان از مقدار بیانگر پایین بودن سطح امنیت در این محدوده می باشد. اما در بررسی میانگین گویه ها نتایج نشان داد که شهروندان سالمند اظهار کردند که در خانه خود امنیت بالایی احساس می کنند چنانچه این گویه بالاترین میانگین را در بین تمامی گویه ها به خود اختصاص داده است بر همین اساس با وجود این که میانگین کلی امنیت پایین تر از حد متوسط بوده، شهروندان در خانه و محیط مسکونی امنیت بالایی را بر خلاف فضاهای عمومی و معابر احساس می کنند که این امر بیانگر پایین بودن سطح امنیت اجتماعی در جامعه بخصوص برای سالمندان می باشد. در محله بعد گویه دسترسی به مساجد و اماکن مذهبی بالاترین میانگین را به خود اختصاص داده است. در همین خصوص می توان گفت باوجود پایین بودن میزان رضایت سالمندان از فضاهای عمومی و دسترسی به این نوع از فضاها، سالمندان رضایت مطلوبی از دسترسی به مساجد و اماکن مذهبی داشته اند که نشانگر اهمیت اماکن مذهبی و فرهنگی برای سالمندان در محلات می باشد که این میزان سرانه موجود برای اماکن مذهبی در محله باقرآباد رضایت نسبی از سوی سالمندان بدنبال دارد. در مقابل پایین ترین مقدار میانگین گویه ها مربوط به دو گویه از شاخص مشارکت می باشد که در خصوص اقدامات آموزشی از سوی دولت به جهت تداوم فعالیت سالمندان در دوره بازنشستگی و مشارکت سالمندان در فرایندهای سیاست گذاری در بخش های عمومی و داوطلبانه می باشد که این امر به وضوح نشانگر پایین بودن سطح مشارکت و تعامل دوسویه میان سالمندان و حکومت محلی می باشد چنانچه نتایج آزمون دوجمله ای نیز نشان داد که ۹۷ درصد از جامعه آماری این پژوهش از وضعیت این شاخص در این محدوده ابراز نارضایتی کرده اند که همین امر در بلند مدت منجر به عدم توجه و نیازهای افراد سالمند در سطح شهر می شود. همچنین نتایج آزمون همبستگی حاکی از همبستگی نسبتاً بالای شاخص امنیت

و حمل و نقل عمومی باشد که مدیریت شهری میتواند از این موضوع بهره برداری لازم به جهت بالابردن امنیت محله را داشته باشد چرا که مسئله امنیت در این محله یکی از اولویت ها اساسی ترین نیازهای سالمندان می باشد لذا مدیریت شهری می تواند با بهبود کیفیت حمل و نقل عمومی با توجه به نیاز های قشر سالمندان موجب رونق این محدوده افزایش حضورپذیری شهروندان شود که در نتیجه حضور پذیری و ارتقا تعاملات اجتماعی نهایتا موجب ارتقا سطح امنیت در این محله گردد. در آخرین مرحله از آزمون های آماری این پژوهش، شاخص مشارکت را به عنوان شاخص وابسته در نظر گرفته ایم و آن هم تنها به دلیل وضعیت بسیار نامطلوب این شاخص در محله باقرآباد می باشد تا شناسایی عوامل تاثیر گذار بر این شاخص راهکاری برای ارتقا مشارکت پذیری سالمندان در این محله ارائه دهیم. نتایج آزمون رگرسیون نشان داد که متغیرهای مستقل این پژوهش در مجموع قادر به پیش بینی ۴۴/۷ درصد از واریانس متغیر مشارکت را داشته اند که در این به به ترتیب شاخص های ایمنی و سهولیت تردد، امنیت، فضای عمومی و حمل و نقل بیشترین اثر گذاری را بر مشارکت سالمندان در این محله داشته اند.

اما در نهایت نتایج بدست آمده از یافته ها و تحلیل های آماری نشان می دهد که هر شاخص به تنهایی و جداگانه نمی تواند نتیجه مطلوب و بازدهی مورد دلخواه را داشته باشد بلکه تمامی معیارها و شاخص های پژوهش در کنار هم معنا و مفهوم پیدا می کنند زیرا تمامی این عوامل تحت تاثیر هم دیگر قرار دارند. به همین سبب تحقق این رویکرد نیازمند توجه به یک برنامه ریزی یکپارچه در یک بستر یکپارچه می باشد. با توجه به این نیازها، بسیار مهم است که برنامه های دولتی حمایت های موثری را از افراد سالمند محله باقرآباد که می خواهند زندگی سالم و مستقل داشته باشند، فراهم کند. شواهد قانع کننده ای وجود دارد که نشان می دهد به مجموعه ای جامع از سیاست ها برای تقویت جوامع از طریق کمک به سالمندان برای زندگی مستقل نیاز است. علاوه بر این، برنامه ها و خدمات موجود باید برای آماده سازی برای رشد اجتناب ناپذیر تقاضا که با ادامه پیری جمعیت رخ می دهد، تطبیق داده شود. همانطور که در سراسر این تحقیق اشاره شد، فرآیند برنامه ریزی به سلسله مراتبی از سیاست ها بستگی دارد لذا برای بهبود وضعیت سالمندان در محلات باید در فرآیندهای سیاست گذاری در سطح محلی بازنگری اساسی گردد.

۷. حامیان پژوهش

این پژوهش حامی مالی و معنوی نداشته است.

۸. مشارکت نویسندگان

نویسندگان در تمام مراحل و بخشهای انجام شده سهم برابر داشته اند.

۹. تعارض منافع

نویسندگان اعلام می کنند که هیچ گونه تضاد منافی ندارند.

۱۰. تقدیر و تشکر

نویسندگان بدینوسیله از همه کسانی که به نوعی در انجام این پژوهش یاری رسانده اند قدردانی می نمایند.

منابع

- زرقانی، سیدهدادی، خوارزمی، امیدعلی، و جوهری، لیلا. (۱۳۹۴). ارزیابی شاخص های فضای - کالبدی شهر مشهد در راستای تبدیل شدن به شهر دوستدار سالمند. جغرافیا و آمایش شهری - منطقه ای، ۵(۱۵)، صص ۱۷۷-۱۹۶.
- زنجری، بهناز. (۱۳۹۹). "بررسی و تحلیل کیفیت فضاهای عمومی شهری با تاکید بر مفهوم شهر دوستدار سالمند (نمونه موردی: محله منتخب منطقه یک شهر شیراز)". پایان نامه منتشر نشده کارشناسی ارشد، موسس آموزش عالی آپادانا.
- شیخی، محمدتقی، و جواهری، محمود. (۱۳۹۵). سالمندان و خدمات اجتماعی در ایران. جمعیت، ۲۳(۹۵)، صص ۵۱-۷۰.

کرمی، بدریه، مهکی، بهزاد، محمد کریمی ماژین، عباس، علیمراد نوری، محمد و تاجور، مریم (۱۴۰۲). "وضعیت شاخص های شهر دوستدار سالمند در کرمانشاه براساس مدل سازمان جهانی بهداشت". پایش، ۲۲(۴)، صص ۳۸۷-۴۰۱.

محمدی، مهری (۱۳۹۵). "توصیف مشکلات زندگی سالمندان از نگاه سالمندان"، پایان نامه منتشر نشده کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، گرایش توانبخشی.

نصیری هنده خاله، رضاعلی، منصور. (۱۳۹۷) بررسی تأثیر مؤلفه های کالبدی و اجتماعی بر تحقق پذیری شهر دوستدار سالمند مطالعه موردی: شهر رشت، شهر پایدار، ۱(۴)، صص ۸۷-۷۴.

- Astrid, K., & Harry, T. (2014). Green spaces in the direct living environment and social contacts of the aging population. *Landscape and urban planning*, 129, 44-54.
- Azadeh, L., Reihaneh, A., Hamid, R. B., & Phyo, K. M. (2020). A framework for elder-friendly public open spaces from the Iranian older adults' perspectives: a mixed-method study. *Urban Forestry & Urban Greening*, 56, 126857
- Azadeh, L., Soheila, K., Phyo, K. M., & Hamid, R. B. (2023). The influencing factors of elder-friendly public open spaces promoting older adults' health in deprived urban neighborhoods: Partial Least Square Structural Equation Modeling approach. *Frontiers in public health*, 11, 1-12.
- Barbra, T., & Jill M, CH. (2020). How do older adults define successful aging? A scoping review. *The International Journal of Aging and Human Development*, 91(4), 599-625.
- Bo-Wei, ZH., Jia-Rui, ZH., Gwo-Hshiong, T., Shan-Lin, W., & Lei, X. (2017). Public open space development for elderly people by using the DANP-V model to establish continuous improvement strategies towards a sustainable and healthy aging society. *Sustainability*, 9(3), 420.
- Brooks, A.T. (2010). Aesthetic anti-ageing surgery and technology: women's friend or foe?. *Sociology of Health & Illness*, 32(2), 238-257.
- Catharine R, G., Elaine M. D., Cyrus, C., & Avan Aihie. S. (2011). Neighbourhood environment and positive mental health in older people: The Hertfordshire Cohort Study. *Health & place*, 17(4), 867-874.
- Chen, W., Christian, A., & Christina, V.H. (2018). The elderly in green spaces: Exploring requirements and preferences concerning nature-based recreation *Sustainable cities and society*, 38, 582-593.
- Constance, U., Clémentine, S., Stéphanie, S.D., & Jacques, T. (2023). Implementing empowerment projects in urban neighbourhoods: actors and interactions. *Town Planning Review*, 94(6), 635-660.
- David W, B., Anthony, B., Andrea, N., Jelle, C., Ester, C., & Council on Environment and Physical Activity (CEPA)-Older Adults working group. (2017). Built environmental correlates of older adults' total physical activity and walking: a systematic review and meta-analysis. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 14, 1-24.
- Dawn, A., Phoebe, L., Jon, P., Tridib, B., & In Hee, Ch. (2007). Creating elder-friendly communities: Preparations for an aging society. *Journal of Gerontological Social Work*, 49(1-2), 1-18.
- Esther H.K, Y., Sheila, C., & Edwin H.W, CH. (2016). Social needs of the elderly and active aging in public open spaces in urban renewal. *Cities*, 52, 114-122.
- Esther H.K, Y., Siqiang, W., & Chi-kwan, CH. (2019). Thermal perceptions of the elderly, use patterns and satisfaction with open space. *Landscape and urban planning*, 185, 4-60.
- Esther H.K, Y., Winky, H., Edwin H.W, CH. (2017). Elderly satisfaction with planning and design of public parks in high density old districts: An ordered logit model. *Landscape and Urban Planning*, 165, 39-53.
- Haena, L., & Linda, L.W. (2018). Cognition in context: The role of objective and subjective measures of neighborhood and household in cognitive functioning in later life. *The Gerontologist*, 58(1), 159-169.
- Hanson, D., & Emlet, C. A. (2006). Assessing a community's elder friendliness: a case example of The AdvantAge Initiative. *Family & community health*, 29(4), 266-278.
- Heyewon, chai. (2017) Relationship between ties with adult children and life satisfaction among the middle-aged, the young-old, and the oldest-old Korean adults. *The International Journal of Aging and Human Development*, 85(4), 354-376
- Hieronymus, H. B., Sanne, D. V., Jamie, G., Jef, V., Ingrid, B., & Henk, M. (2009) Influence of environmental street characteristics on walking route choice of elderly people. *Journal of Environmental Psychology*, 29(4), pp.477-484.
- Hu, ZH., & Peng, X. (2020). Strategic Changes and Policy choices in the governance of China's Aging Society. *Social Sciences in China*, 41(4), 185-208.
- Ira, V., & Hannu, H. (2015). Elderly-Friendly Neighborhoods: Case Lattasaari. *Journal of Housing for the Elderly*, 29(1-2), 92-110.
- Irene H, Y., Johnna, F.F., Lynda A, A., Hannah, TH., & Geoff, W. (2014). How design of places promotes or inhibits mobility of older adults: realist synthesis of 20 years of research. *Journal of aging and health*, 26(8), 1340-1372.
- J.E, R., Mark, K., & Oscar, O-T. (2023). The impact of perceived injury risk and psychosocial factors on walking equity. *Transportation research part D: transport and environment*, 116, 103590.

- Jo-Ying, H., Yu-Ling, H., Feng-Yin, C., Hui-Chuan, H., Lo, Shu-Ying., Tzu-Yun, CH., & Megan F, L. (2023). Establishing Age-Friendly Community Guidelines in Taiwan. *Hu Li Za Zhi*, 70(2), 84-94.
- Juan P, S., José M, L., & Margaret, G. (2014). Spain: Promoting the welfare of older adults in the context of population aging. *The Gerontologist*, 54(5), 733-740.
- Kazumasa, Y., Kenta, M., Makiko, M., Youngmi, L., & Jun, Y. (2023). Age-Friendly Approach Is a Necessary Condition to Prevent Depopulation: The Age-Friendliness Evaluation of Japanese Municipalities by Resident Architectural Designers and Constructors.
- Kelly, F., & Francis G, C. (2014). *An overview of age-friendly cities and communities around the world. Journal of aging & social policy*, 26(1-2), 1-18.
- Lene, L.S., Line, CH., & Anastasia, L.S. (2018). Older adults' needs and preferences for open space and physical activity in and near parks: A systematic review. *Journal of aging and physical activity*, 26(4), 682-696.
- Lidia, D. (2019). Neighborhood influence: A qualitative study in Cáceres, an aspiring age-friendly city. *Social Sciences*, 8(6), 195.
- Lili, X. (2018). Age-friendly communities and life satisfaction among the elderly in urban China. *Research on aging*, 40(9), 883-905.
- Louise, P., & Alexandre, K. (2010). Towards global age-friendly cities: Determining urban features that promote active aging. *Journal of urban health*, 87, 733-739.
- Lucie, R., Lise, G., Céline, G., & Sophie, L. (2009). Staying connected: neighbourhood correlates of social participation among older adults living in an urban environment in Montreal, Quebec. *Health promotion international*, 24(1), 46-57.
- Miguel, C. (2019) Interlay Reliability of Activity for Measuring Movement Behaviors in older Adults, *Journal of Aging and physical Activity*, 27, 141-154.
- Nestor, A., Andrew, B., Peter, H., Hafiz, KH., & Emelia, D. (2023). Socially active neighborhoods: construct operationalization for aging in place, health promotion and psychometric testing. *Health promotion international*, 38(1), 1-12
- Noe, G., Beatriz, O., Marta, M., Jose Luis, A. M., Michael, P., Paola, B., & Josep Maria, H. (2014). Built environment and elderly population health: a comprehensive literature review. *Clinical practice and epidemiology in mental health: CP & EMH*, 10, 103
- Olufunto, L., Errol, H., & Alessandro, M. (2017). Housing and an aging population: implications for architectural education. *The International Journal of Aging and Society*, 7(3), 75-96.
- On Fung, Ch., Yingqi, G., Lu, S., Liu, Y., Kwan Chui, C. H., & Sang Lum, T. Y. (2023). Neighborhood-built environment and ageism in later life. *Journal of Applied Gerontology*, 42(6), 1295-1304.
- Raquel, F., Antonio, C., & Ana, A. (2019). Evaluation of an age-friendly city and its effect on life satisfaction: A two-stage study. *International journal of environmental research and public health*, 16(24), 5073.
- Ruby, Yu., Osbert, CH., Kevin, L., & Jean, W. (2017). Associations between perceived neighborhood walkability and walking time, wellbeing, and loneliness in community-dwelling older Chinese people in Hong Kong. *International journal of environmental research and public health*, 14(10), 1199.
- Sariya, S., Vilas, N., & Ranjith, P. (2016). Aging society in Bangkok and the factors affecting mobility of elderly in urban public spaces and transportation facilities. *Iatss Research*, 40(1), 26-34.
- Sining, P., & Minjung, M. (2021). Influential factors of age-friendly neighborhood open space under high-density high-rise housing context in hot weather: A case study of public housing in Hong Kong. *Cities*, 115, 103231.
- Tanja, S., Jacqueline, K., & Jasper, S. (2019). Associations between neighborhood open space features and walking and social interaction in older adults—a mixed methods study. *Geriatrics*, 4(3), 41.
- Tijis, F. (2019) Age-Related changes in Achilles Tendon and Impact on Activities. *Journal of Aging and physical Activity*, 27, 155-182.
- Tine, B., Chris, P., & Thomas, S. (2012). Ageing in urban environments: Developing 'age-friendly' cities. *Critical social policy*, 32(4), 597-617.
- Veerle, V.H., Jelle, V.C., Ilse, D.B., Benedicte, D., Nico, V.D.W., & Delfien, V. D. (2016). Interactions between neighborhood social environment and walkability to explain Belgian older adults' physical activity and sedentary time. *International journal of environmental research and public health*, 13(6), 569.
- Weijing, W., & Noah J, D. (2023). Planning for active aging: Exploring housing preferences of elderly populations in the United States. *Journal of Housing and the Built Environment*, 38(2), 795-809.
- Xiaolin, Yang., Yini, F., Dawei, X., Yukai, Z., & Yuwen, D. (2023). Elderly Residents' Uses of and Preferences for Community Outdoor Spaces during Heat Periods. *Sustainability*, 15(14), 11264.
- Yang, ZH., Kankan, L., & Jianjun, L. (2018). A conceptual guideline to age-friendly outdoor space development in China: How do Chinese seniors use the urban comprehensive park? A focus on time, place, and activities. *Sustainability*, 10(10), 3678.
- Yiqi, T., Wei, ZH., Zhonghua, G., Boya, J., & Yi, Q. (2021). Planning walkable neighborhoods for "aging in place": Lessons from five aging-friendly districts in Singapore. *Sustainability*, 13(4), 1742.

References:

- Astrid, K., & Harry, T. (2014). Green spaces in the direct living environment and social contacts of the aging population. *Landscape and urban planning*, 129, 44-54.
- Azadeh, L., Reihaneh, A., Hamid, R. B., & Phyo, K. M. (2020). A framework for elder-friendly public open spaces from the Iranian older adults' perspectives: a mixed-method study. *Urban Forestry & Urban Greening*, 56, 126857
- Azadeh, L., Soheila, K., Phyo, K. M., & Hamid, R. B. (2023). The influencing factors of elder-friendly public open spaces promoting older adults' health in deprived urban neighborhoods: Partial Least Square Structural Equation Modeling approach. *Frontiers in public health*, 11, 1-12.
- Barbra, T., & Jill M, CH. (2020). How do older adults define successful aging? A scoping review. *The International Journal of Aging and Human Development*, 91(4), 599-625.
- Bo-Wei ZH. Jia-Rui ZH., Gwo-Hshiung, T., Shan-Lin, W., & Lei, X. (2017). Public open space development for elderly people by using the DANP-V model to establish continuous improvement strategies towards a sustainable and healthy aging society. *Sustainability*, 9(3), 420.
- Brooks, A.T. (2010). Aesthetic anti-ageing surgery and technology: women's friend or foe?. *Sociology of Health & Illness*, 32(2), 238-257.
- Catharine R, G., Elaine M. D., Cyrus, C., & Avan Aihie. S. (2011). Neighbourhood environment and positive mental health in older people: The Hertfordshire Cohort Study. *Health & place*, 17(4), 867-874.
- Chen, W., Christian, A., & Christina, V.H. (2018). The elderly in green spaces: Exploring requirements and preferences concerning nature-based recreation *Sustainable cities and society*, 38, 582-593.
- Constance, U., Clémentine, S., Stéphanie, S.D., & Jacques, T. (2023). Implementing empowerment projects in urban neighbourhoods: actors and interactions. *Town Planning Review*, 94(6), 635-660.
- David W, B., Anthony, B., Andrea, N., Jelle, C., Ester, C., & Council on Environment and Physical Activity (CEPA)–Older Adults working group. (2017). Built environmental correlates of older adults' total physical activity and walking: a systematic review and meta-analysis. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 14, 1-24.
- Dawn, A., Phoebe, L., Jon, P., Tridib, B., & In Hee, Ch. (2007). Creating elder-friendly communities: Preparations for an aging society. *Journal of Gerontological Social Work*, 49(1-2), 1-18.
- Esther H.K, Y., Sheila, C., & Edwin H.W, CH. (2016). Social needs of the elderly and active aging in public open spaces in urban renewal. *Cities*, 52, PP114-122.
- Esther H.K, Y., Siqiang, W., & Chi-kwan, CH. (2019). Thermal perceptions of the elderly, use patterns and satisfaction with open space. *Landscape and urban planning*, 185, 4-60.
- Esther H.K, Y., Winky, H., Edwin H.W, CH. (2017). Elderly satisfaction with planning and design of public parks in high density old districts: An ordered logit model. *Landscape and Urban Planning*, 165, 39-53.
- Haena, L., & Linda, L.W. (2018). Cognition in context: The role of objective and subjective measures of neighborhood and household in cognitive functioning in later life. *The Gerontologist*, 58(1), 159-169.
- Hanson, D., & Emlet, C. A. (2006). Assessing a community's elder friendliness: a case example of The AdvantAge Initiative. *Family & community health*, 29(4), PP 266-278.
- Heyewon, chai. (2017) Relationship between ties with adult children and life satisfaction among the middle-aged, the young-old, and the oldest-old Korean adults. *The International Journal of Aging and Human Development*, 85(4), 354-376
- Hieronymus, H. B., Sanne, D. V., Jamie, G., Jef, V., Ingrid, B., & Henk, M. (2009) Influence of environmental street characteristics on walking route choice of elderly people. *Journal of Environmental Psychology*, 29(4), pp.477-484.
- Hu, ZH., & Peng, X. (2020). Strategic Changes and Policy choices in the governance of China's Aging Society. *Social Sciences in China*, 41(4), PP185-208.
- Ira, V., & Hannu, H. (2015). Elderly-Friendly Neighborhoods: Case Lattasaari. *Journal of Housing for the Elderly*, 29(1-2), 92-110.
- Irene H, Y., Johnna, F.F., Lynda A, A., Hannah, TH., & Geoff, W. (2014). How design of places promotes or inhibits mobility of older adults: realist synthesis of 20 years of research. *Journal of aging and health*, 26(8), 1340-1372.
- J.E, R., Mark, K., & Oscar, O-T. (2023). The impact of perceived injury risk and psychosocial factors on walking equity. *Transportation research part D: transport and environment*, 116, 103590.
- Jo-Ying, H., Yu-Ling, H., Feng-Yin, C., Hui-Chuan, H., Lo, Shu-Ying., Tzu-Yun, CH., & Megan F, L. (2023). Establishing Age-Friendly Community Guidelines in Taiwan. *Hu Li Za Zhi*, 70(2), 84-94.
- Juan P, S., José M, L., & Margaret, G. (2014). Spain: Promoting the welfare of older adults in the context of population aging. *The Gerontologist*, 54(5), 733-740.
- Karami, Badrieh, Mahki, Behzad, Mohammad Karimi, Mazhin, Abbas, Alimurad Nouri, Mohammad, and Tajour, Maryam (2013). "Status of Age-Friendly City Indicators in Kermanshah Based on the World Health Organization Model". *Payesh*, 22(4), pp. 387-401. [In Persian]
- Kazumasa, Y., Kenta, M., Makiko, M., Youngmi, L., & Jun, Y. (2023). Age-Friendly Approach Is a Necessary

- Condition to Prevent Depopulation: The Age-Friendliness Evaluation of Japanese Municipalities by Resident Architectural Designers and Constructors.
- Kelly, F., & Francis G, C. (2014). An overview of age-friendly cities and communities around the world. *Journal of aging & social policy*, 26(1-2), 1-18.
- Lene, L.S., Line, CH., & Anastasia, L.S. (2018). Older adults' needs and preferences for open space and physical activity in and near parks: A systematic review. *Journal of aging and physical activity*, 26(4), 682-696.
- Lidia, D. (2019). Neighborhood influence: A qualitative study in Cáceres, an aspiring age-friendly city. *Social Sciences*, 8(6), 195.
- Lili, X. (2018). Age-friendly communities and life satisfaction among the elderly in urban China. *Research on aging*, 40(9), 883-905.
- Louise, P., & Alexandre, K. (2010). Towards global age-friendly cities: Determining urban features that promote active aging. *Journal of urban health*, 87, 733-739.
- Lucie, R., Lise, G., Céline, G., & Sophie, L. (2009). Staying connected: neighbourhood correlates of social participation among older adults living in an urban environment in Montreal, Quebec. *Health promotion international*, 24(1), 46-57.
- Miguel, C. (2019) Interlay Reliability of Activity for Measuring Movement Behaviors in older Adults, *Journal of Aging and physical Activity*, 27, 141-154.
- Mohammadi, Mehri. (2016). "Description of the problems of the elderly's life from the perspective of the elderly", unpublished master's thesis, Allameh Tabatababi University, Faculty of Psychology and Educational Sciences, *Rehabilitation Orientation*. [In Persian]
- Nasiri Hinde Khaleh, Reza Ali, Mansour. (2018) Investigating the impact of physical and social components on the feasibility of an age-friendly city, case study: Rasht city, *Sustainable City Quarterly*, 1(4). pp. 87-74. . [In Persian]
- Nestor, A., Andrew, B., Peter, H., Hafiz, KH., & Emelia, D. (2023). Socially active neighborhoods: construct operationalization for aging in place, health promotion and psychometric testing. *Health promotion international*, 38(1), 1-12
- Noe, G., Beatriz, O., Marta, M., Jose Luis, A. M., Michael, P., Paola, B., & Josep Maria, H. (2014). Built environment and elderly population health: a comprehensive literature review. *Clinical practice and epidemiology in mental health: CP & EMH*, 10, 103
- Olufunto, L., Errol, H., & Alessandro, M. (2017). Housing and an aging population: implications for architectural education. *The International Journal of Aging and Society*, 7(3), 75-96.
- On Fung, Ch., Yingqi, G., Lu, S., Liu, Y., Kwan Chui, C. H., & Sang Lum, T. Y. (2023). Neighborhood-built environment and ageism in later life. *Journal of Applied Gerontology*, 42(6), 1295-1304.
- Raquel, F., Antonio, C., & Ana, A. (2019). Evaluation of an age-friendly city and its effect on life satisfaction: A two-stage study. *International journal of environmental research and public health*, 16(24), 5073.
- Ruby, Yu., Osbert, CH., Kevin, L., & Jean, W. (2017). Associations between perceived neighborhood walkability and walking time, wellbeing, and loneliness in community-dwelling older Chinese people in Hong Kong. *International journal of environmental research and public health*, 14(10), 1199.
- Sariya, S., Vilas, N., & Ranjith, P. (2016). Aging society in Bangkok and the factors affecting mobility of elderly in urban public spaces and transportation facilities. *Iatss Research*, 40(1), 26-34.
- Sining, P., & Minjung, M. (2021). Influential factors of age-friendly neighborhood open space under high-density high-rise housing context in hot weather: A case study of public housing in Hong Kong. *Cities*, 115, 103231.
- Sheikhi, Mohammad Taqi, and Javaheri, Mahmoud. (2016). Elderly and Social Services in Iran. *Jamiat*, 23(95). pp. 51-70. [In Persian].
- Tanja, S., Jacqueline, K., & Jasper, S. (2019). Associations between neighborhood open space features and walking and social interaction in older adults—a mixed methods study. *Geriatrics*, 4(3), 41.
- Tijis, F. (2019) Age-Related changes in Achilles Tendon and Impact on Activities. *Journal of Aging and physical Activity*, 27, 155-182.
- Tine, B., Chris, P., & Thomas, S. (2012). Ageing in urban environments: Developing 'age-friendly' cities. *Critical social policy*, 32(4), 597-617.
- Veerle, V.H., Jelle, V.C., Ilse, D.B., Benedicte, D., Nico, V.D.W., & Delfien, V. D. (2016). Interactions between neighborhood social environment and walkability to explain Belgian older adults' physical activity and sedentary time. *International journal of environmental research and public health*, 13(6), 569.
- Weijing, W., & Noah J, D. (2023). Planning for active aging: Exploring housing preferences of elderly populations in the United States. *Journal of Housing and the Built Environment*, 38(2), 795-809.
- Xiaolin, Yang., Yini, F., Dawei, X., Yukai, Z., & Yuwen, D. (2023). Elderly Residents' Uses of and Preferences for Community Outdoor Spaces during Heat Periods. *Sustainability*, 15(14), 11264.
- Yang, ZH., Kankan, L., & Jianjun, L. (2018). A conceptual guideline to age-friendly outdoor space development in China: How do Chinese seniors use the urban comprehensive park? A focus on time, place, and activities. *Sustainability*, 10(10), 3678.

- Yiqi, T., Wei, ZH., Zhonghua, G., Boya, J., & Yi, Q. (2021). Planning walkable neighborhoods for “aging in place”: Lessons from five aging-friendly districts in Singapore. *Sustainability*, 13(4), 1742.
- Zarghani, Seyed Hadi, Kharazmi, Omid Ali, and Johari, Leila. (2015). Evaluation of spatial-physical indicators of Mashhad city towards becoming an elderly-friendly city. *Geography and Urban-Regional Planning*, 5(15), pp. 177-196. [In Persian]
- Zanjari, Behnaz. (2019). "Survey and analysis of the quality of urban public spaces with emphasis on the concept of a friendly city in Salamand (case study: selected neighborhood of District 1 of Shiraz city)". Unpublished master's thesis, Apadana Higher Education Foundation. [In Persian]

نحوه استناد به این مقاله:

محمدپورو، صابر؛ حمیدی، آرمان؛ یکتا لشکری، عارفه و مرتضی پور هنده خاله، ندا (۱۴۰۳). امکان سنجی تحقق رویکرد محله دوستدار سالمند (مطالعه موردی: محله باقرآباد شهر رشت). *مطالعات جغرافیایی نواحی ساحلی*، ۵(۴)، ۴۱-۵۶.
doi: 10.22124/gscj.2025.26209.1279

Copyrights:

Copyright for this article are retained by the author(s), with publication rights granted to *Geographical studies of Coastal Areas Journal*. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

